

ONDER DE LOEP

Mededelingen en convocaties
afdeling Hengelo - Oldenzaal

COLOFON

Redactie:

Harry de Jong

Redactieadres:

Abelenstraat 2a

7556 DT Hengelo

☎ (074) 291 7611

e-mail: harry.dejong@natuur-hgl.nl

Verspreiding OdL:

Harry de Jong & Jan Zwienenberg

Kopij:

Onder de Loep verschijnt 4 x per jaar, in maart, juni, september en december. De kopij voor de desbetreffende convocaties dient uiterlijk ½ maand voor het verschijnen in het bezit te zijn van de redactie. Kopij die te laat wordt ingeleverd zal in overleg met de auteur in een van de daaropvolgende convocaties worden geplaatst.

Kopij dient uiterlijk 2 weken voor de verschijningsdatum binnen te zijn op bovengenoemd redactieadres via e-mail.

De redactie is continu op zoek naar kopij. Om interessante artikelen te kunnen plaatsen doen wij een beroep op uw creativiteit.

Voorbeelden:

- resultaten van (eigen) veldbiologisch onderzoek,
- verslagen van excursies (ook van andere afdelingen),
- waarnemingen,
- vakantieverslagen,
- commentaren en meningen,
- aardige verhalen,
- enzovoort.

Heeft u bij uw artikel afbeeldingen, dan gaarne meesturen. Indien mogelijk wordt dat dan bij het artikel afgedrukt.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de ingezonden stukken.

Afbeelding omslag:

Witkopstaartmees

(*Aegithalos caudatus caudatus*)

Foto's: Harry de Jong

(tenzij anders vermeld)

ONDER DE LOEP

Mededelingen en convocaties van de
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging,
Afdeling Hengelo - Oldenzaal

INHOUD

VAN HET BESTUUR	1
AGENDA	2
TERUGBLIK	5
B(L)OEIENDE PLANTEN	6
BOSWILG – SALIX CAPREA	8
ALGEMENE LEDENVERGADERING 2026	10
VERSLAG ALGEMENE LEDENVERGADERING 21 MAART 2025	11
JAARVERSLAG 2025	13
BELEIDSPAN 2026-2027	16
FINANCIEEL JAARVERSLAG 2025 EN BEGROTING 2026	17
CANON VAN HENGELO	18
KENNISMAKEN MET MOSSEN EN KORSTMOSSEN	18

De KNNV is opgericht in 1901. De afdeling Hengelo / Oldenzaal is opgericht in 1916. De vereniging stelt zich ten doel de bevordering van de natuurstudie, natuurbescherming en natuurbeleving. De ondertitel 'vereniging voor veldbiologie' benadrukt de rol van de natuurstudie.

Alle leden ontvangen het landelijk verenigingsblad NATURA. Leden van de afdeling Hengelo / Oldenzaal ontvangen daarnaast 4 maal per jaar het afdelingsblad ONDER DE LOEP. Het lidmaatschap van de KNNV (inclusief het lidmaatschap van de afdeling Hengelo - Oldenzaal) bedraagt € 40,- per jaar; gezinsleden betalen € 15,-.

Betalingen d.m.v. machtiging of bankrekening

NL94 RABO 0191 8887 10 t.n.v. Kon Ned Natuurhistorische Ver.

Een lidmaatschap loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Opzegging van het lidmaatschap uiterlijk 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling of via de website.

Voor meer informatie kunt u terecht bij de secretaris (zie onderstaand adres).

Bestuur van de afdeling Hengelo - Oldenzaal:

♦ Voorzitter

Wytze Boersma

Zwaluwstraat 34, 7491 CX Delden, ☎ (074) 376 2711

E-mail: voorzitter@hengelo-oldenzaal.knnv.nl

♦ Secretaris

Jan Zwienenberg

Hengelose Esstraat 19, 7556 EA Hengelo, ☎ (06) 571 86 623

E-mail: secretaris@hengelo-oldenzaal.knnv.nl

♦ Penningmeester (en ledenadministratie)

Marti Rijken

Vossenbrinkweg 95, 7491 DC Delden, ☎ (06) 833 86 651

E-mail: ledenadministratie@hengelo-oldenzaal.knnv.nl

♦ Natuurhistorisch Secretaris

Bert Oude Egbrink

Adamsweg 8, 7553 KM Hengelo, ☎ (06) 444 73 000

E-mail: ag.oudeegbrink@hetnet.nl

♦ Bestuurslid, redactie 'Onder de Loep' en Webmaster

Harry de Jong

Abelenstraat 2a, 7556DT Hengelo, ☎ (06) 5532 4290

E-mail: info@hengelo-oldenzaal.knnv.nl

♦ Website: <https://hengelo-oldenzaal.knnv.nl>

Voor u ligt de nieuwe "Onder de loep". Het is de eerste van het nieuwe jaar. Het lijkt wel dat alles nieuw is. Zoals een nieuwe jaarvergadering, nieuwe statuten, nieuwe excursies, nieuwe waarnemingen, maar vooral opnieuw genieten.

Op 20 maart hebben we onze jaarvergadering. Dit jaar is deze extra belangrijk, omdat de nieuwe statuten, ter beoordeling worden aangeboden. Omdat, volgens de oude statuten drievierde van het aantal leden aanwezig moeten zijn om de uitslag geldig te krijgen. Is de opkomst lager dan zullen we een tweede ledenvergadering moeten organiseren. In dat geval, ongeacht de opkomst is bij drievierde voor of tegen van het aantal stemmen de uitslag geldig. Wij schatten in dat bij de eerste vergadering de opkomst te laag is om de nieuwe statuten te bekrachtigen. Op de jaarvergadering zullen we dan een tweede vergadering plannen. Deze zal dan met de nieuwsbrief worden aangekondigd. Nog even de belangrijkste wijzigingen: de huidige naam Natuurhistorische Vereniging wordt gewijzigd in Natuur Vereniging: onze afdelingsnaam wordt gewijzigd in Hengelo e.o.: aanpassingen aan de WBTR wet: het werkgebied: het doel van onze vereniging is beter omschreven: betere scheiding tussen statuten en huishoudelijk reglement: het gebruik maken van digitale hulpmiddelen: en de zittingsduur van het bestuursleden.

We zijn blij met de aanmelding van twee nieuwe leden. Nogmaals van harte welkom en we hopen jullie te ontmoeten op een van onze activiteiten

Een punt van zorg is de terugloop van actieve leden en de publiciteit van onze activiteiten. Het kan zijn om een excursiedoel aan te dragen of te helpen met de nieuwsbrief, of te helpen met de publiciteit van een van onze activiteiten.

Dan is 2026 een jubileum jaar. Landelijk bestaat de KNNV 125 jaar. Hiervoor zijn een groot aantal activiteiten gepland. Daar waar we kunnen, zullen we ons hierbij aansluiten. Gelijktijdig bestaat onze afdeling 110 jaar. Omdat te vieren zullen we een passende activiteit ontwikkelen.

Tot slot hopen wij jullie allemaal te ontmoeten op de jaarvergadering om, bv. nieuwe ideeën in te brengen.

Wytze Boersma

Rectificatie

Onder de Loep december 2025: Op pag. 4 rechtsonder een foto van Ruud met bijschrift Witte koraalzwam; dat moet zijn **Kroontjesknotszwam**.

Laurens van Run.

Gewoon Sneeuwklokje 01-maart-2009 (Genseler, Hengelo)

Excursies

Het **Verzamelpunt** is (tenzij anders aangegeven) de **Parkeerplaats kruising Boerhavelaan / Prof. Eykmanplaatsoen** (richting Borsthuis) te Hengelo.

Ieder wordt vriendelijk verzocht zo veel mogelijk met de auto te komen zodat er genoeg plaatsen zijn voor hen die niet over een auto beschikken.

Opgave is verplicht. Uiterlijk de avond voor de excursie per telefoon bij de Coördinator.

Het **Vertrekpunt ter plekke** wordt aangegeven voor degenen die hier rechtstreeks naar toe willen gaan.

De excursies zijn **veldbiologische excursies**. Voor inlichtingen kunt u contact opnemen met de coördinator van de excursie.

Vergaderingen

De gebruikelijke plaats waar vergaderingen worden gehouden (tenzij anders aangegeven) is het NIVON Centrum aan de Lodewijkstraat 1 te Hengelo.

Overzicht activiteiten afd. Hengelo-Oldenzaal

Zondag 15 maart 2026	Excursie: Altena en Asbroek
Zondag 12 april 2026	Excursie: Boerskotten
Zondag 26 april 2026	Excursie: Samerrot
Zaterdag 16 mei 2026	Excursie: Ottershagen
Zaterdag 06 juni 2026	Excursie: Lonnekermeer

Excursie: Altena en Asbroek

Datum : Zondag 15 maart 2026
Thema : Voorjaar
Verzamelpunt: 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend
Coördinatie : Bert Oude Egbrink (06-44473000)
Opgave verplicht

In 2017 hebben we als afdeling voor het laatst het gebied Altena en Asbroek bezocht.

Het nabij Beckum gelegen gebied maakt deel uit van het landgoed Twickel. Dit gebied hebben we in het verleden al vaker bezocht.

Het bestaat uit een kleinschalig agrarisch landschap met oude boerderijen, kronkelende wegen begeleid door oude eiken en kleine bedrijfsbossen langs de Hagmolenbeek en de Buitenbeek.

Wat verder van de beek af vinden we grove dennenbossen en natte heidevelden.

Voor meer informatie over het gebied verwijs ik u naar het verslag van onze excursie naar Altena en Asbroek op 12 maart 2017 in de Onder de Loep van juni 2017.

Vertrekpunt: De parkeerplaats aan de Haaksbergerstraat net buiten Beckum vanaf Hengelo gezien. We vertrekken hier om 09.15 uur.

Excursie: Boerskotten

Datum : Zondag 12 april 2026
Thema : Voorjaars verschijnselen
Verzamelpunt: 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend
Coördinatie : Wytze Boersma (074-3762711)
Opgave verplicht

Boerskotten is een landgoed van Natuurmonumenten tussen Oldenzaal en De Lutte. Het is 126 ha. groot.

Het is een landgoed met de nodige afwisseling van bos en bouwland. Het wordt in tweeën gedeeld door de Postweg en de A1. Beide wegen gaan richting Berlijn en Warschau.

Ter compensatie is tijdens de aanleg van de A1 een ecoduct gemaakt. Dit om uitwisseling te realiseren voor reeën, marterachtigen en muizen.

Ik heb de indruk dat het noordelijke deel meer bestaat uit (oud)loofbos, eiken en beuken en het zuidelijke deel uit naaldbout.

In het gebied ontspringt de Snoeyinksbeek die naar de Dinkel stroomt.

Door de rijke vochtige bodem is het rijk aan planten en de oude bos een broedplek voor de Zwarte specht.

Zwarte specht

Omdat Boerskotten bijna grenst aan Hoge Venterink is het mogelijk om daar een kijkje te nemen.

Vertrekpunt: De parkeerplaats aan de Koopsweg tussen de Postweg en de A1 in de Lutte.
We vertrekken hier omstreeks 09:20 uur.

Excursie: Samernrot

Datum : Zondag 26 april 2026
Thema : Voorjaarsbos
Verzamelpunt: 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend
Coördinatie : Bert Oude Egbrink (06-44473000)
Opgave verplicht

Dit keer houden we de voorjaarsbos excursie weer in het bij Schüttorf gelegen Samernrot.

Het Samernrot is een uitgestrekt loofbos op voedselrijke kalkrijke bodem met een hoge wisselende waterstand.

Het gebied staat bekend om haar soortenrijke voorjaarsflora met verschillende in Twente ontbrekende of zeldzame soorten als Eenbes, Bosbingelkruid, Gevlekte aronskelk, Schedegeelster, Daslook, Bosgierstgras en Eenbloemig parelgras.

Bosanemoon, Slanke sleutelbloem en Bosviooltje krijgen we natuurlijk ook te zien.

Eenbes

Dwars door het gebied loopt de Rheiner Damm van Schüttorf naar Steide met de oude Franzosenbrücke.

Naast planten hopen we ook de nodige vogelsoorten te zien en te horen.

Voor meer informatie over het gebied verwijs ik u naar het verslag van onze excursie naar het Samernrot op 30 april 2022 in de Onder de Loep van juni 2022.

Vertrekpunt: Wij parkeren langs de Rheiner Damm bij het informatiepaneel aan de rand van het bos vanaf de kant van Schüttorf.

We vertrekken hier omstreeks 09.45 uur.

Excursie: Ottershagen

Datum : Zaterdag 16 mei 2026
Thema : Weidevogels
Verzamelpunt: 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend
Coördinatie : Bert Oude Egbrink (06-44473000)
Opgave verplicht

Ottershagen is een nat en rijk weidevogelgebied met soorten zoals grutto's, kemphanen, tureluur maar ook veldleeuweriken en gele kwikstaarten.

Kemphaan

Het gebied is een van de laagstgelegen stukjes Noord-Oost Twente.

In de jaren vijftig werd het natte gebied ontwaterd, ontgonnen en geschikt gemaakt voor de landbouw. Natuurmonumenten heeft de oude waarden weer hersteld. Wij gaan aan beide kanten van de hier gekanaliseerde Dinkel (Kerspelweg en Spiekweg) naar weidevogels kijken.

Vertrekpunt: De Vogelkijkhut Ottershagen aan de Kerspelweg te Lattrop. We vertrekken hier omstreeks 09.45 uur.

Excursie: Lonnekermeer/Hartjesbos

Datum : Zaterdag 06 juni 2026
Thema : Hooimaten
Verzamelpunt: 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend
Coördinatie : Harry de Jong (06-55324290)
Opgave verplicht, maximaal 15 personen.

Het Lonnekermeer, en dan met name het Hartjesbos, heeft sinds de inrichtingsmaatregelen in 2018 een metamorfose ondergaan.

Met name het heidedeel is flink uitgebreid en het Gibraltarven heeft weer een meer natuurlijk karakter gekregen. De hooimaatjes zijn intact gebleven en hebben ruimte gekregen om te ontwikkelen.

Tijdens de excursie zullen we de natuurwaarden in de hooimaatjes, de heide en de vennen bekijken.

Ook bespreken we nog ontwikkelingen in de nabije toekomst.

In de hooimaten kijken we naar kleine stukjes met blauwgrasland vegetatie.

Soorten die we waarschijnlijk kunnen zien zijn onder andere Gevlekte orchis, Rietorchis, Kleine valeriaan, Blonde zegge etc

Op de heide kijken we naar typische heidesoorten, maar ook naar de overgangen van pioniersvegetatie. Ook kijken we naar jonge heideontwikkelingen op leemrijkere bodem.

Bij het Gibraltarven kijken we naar de jonge venvegetatie met onder andere Moerashertshooi, Pilvaren en Vlottende bies.

Uiteraard kijken we ook naar aanwezige fauna.

Jacob van der Weele van het Landschap Overijssel is onze gids.

Vertrekpunt: De ingang naar het Hartjesbos aan de Vliegveldstraat, achter het hek van Landschap Overijssel.

Dit ligt aan de rechterkant na 1200 m vanaf Frans op de Bult

We vertrekken hier omstreeks 09.15 uur.

Kom in verband met de beperkte parkeerruimte graag zoveel mogelijk met de fiets.

Zie onderstaande link voor het vertrekpunt:

<https://maps.app.goo.gl/fwxa13GPTuiugegt9>

Brede orchis, Hartjesbos 13 mei 2011

Verslag excursie: Weusthag

Datum : zondag 18 januari 2026
Thema : Korstmossen
Deelnemers : 5
Leiding : Bert Oude Egbrink
Weer : Bewolkt

Op een koude zondagmorgen hebben we een wandeling gemaakt door het Weusthagpark. Vertrekpunt was de parkeerplaats bij de tennisvereniging aan de van Alphenstraat.

Doel van de excursie was een eerste kennismaking met de groep van de korstmossen die bestaan uit een alg en een schimmel.

De heer Toetenel, een korstmossenkenner uit Almelo, hadden we bereid gevonden om deze excursie te begeleiden.

Om korstmossen te bekijken is een goede loep nodig. Naast een loep met LED verlichting had de heer Toetenel ook een kleine zaklamp met UV verlichting en drie verschillende chemicaliën bij zich. Dit alles om de verschillende soorten korstmossen goed te kunnen determineren.

We hebben ons gericht op de met korstmossen begroeide bomen in het park. Ook hebben we op de houten leuningen van een bruggetje over de beek naar korstmossen gekeken.

Volgens de heer Toetenel waren er een aantal voor korstmossen kenners leuke soorten aanwezig zoals Gewoon schriftmos en Grove poederkorst.

Dankzij de enthousiaste en deskundige uitleg van de heer Toetenel hebben we veel kunnen leren over deze voor onze afdeling onbekende soortengroep.

Op met mossen begroeide eiken hebben we ook nog het Mosschelpje en de Blauwgrijze schorsmycena (beide paddenstoelen) en het levermos Bleek boomvorkje gezien.

De excursie had meer deelnemers verdiend.

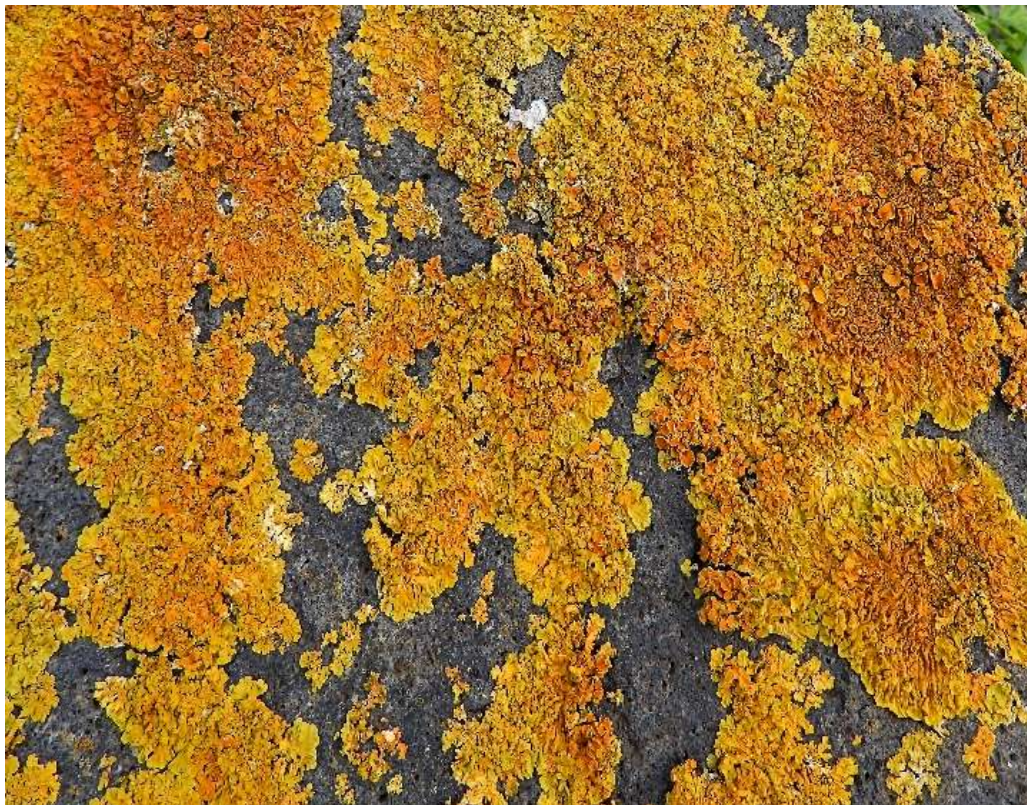
Waargenomen soorten

Planten & Mossen

Bleek Boomvorkje	Gebogen Schildmos
Gelobde Poederkorst	Gestippeld Schildmos
Gewone Poederkorst	Gewoon Purperschaaltje
Gewoon Schildmos	Gewoon Schriftmos
Grauw Rijpmos	Groot Dooiermos
Grove Poederkorst	Hamsteroortje
Lichtvlekje	Miskende Schotelkorst
Trentepohlia aurea	

Paddenstoelen

Blauwgrijze Schorsmycena	Mosschelpje
--------------------------	-------------

Groot dooiermos

Klein hoefblad, *Tussilago farfara*

Klein hoefblad is samen met Groot hoefblad de eerste voorjaars bloeier van de tweezaadlobbigen. Hiernaast zijn er planten, zoals het Madeliefje die het hele jaar bloeien.

Klein hoefblad bloeit, soms al in februari en in maart. Samen met Groot hoefblad zijn het planten die eerder bloeien dan dat het blad verschijnt.

De bloeistengels ontspringen uit het oude bladrozet. De oude bladeren zijn dan verteerd en de nieuwe zijn nog niet zichtbaar.

Foto 1: Blad

Foto 2: Bloemstengel

De bloemstengels zijn viltig behaard en roodachtig-bruin van kleur met lancetvormige rechtopstaande schubben.

Foto 3: Bloem

De bloemhoofdjes bestaan uit buis- en lintbloemen. De tientallige buisbloemen staan in het midden en de honderdtal lintbloemen zitten aan de buitenkant. Beide bloemsoorten zijn geel gekleurd.

De plant is eenhuizig (vrouwelijk en mannelijke bloemen zitten op dezelfde plant). De buisbloemen produceren nectar en stuifmeel. Dit laatste wordt door de veegharen aan de stijl naar buiten gewerkt.

De stampers zijn steriel. Doordat er tijdens de bloei maar weinig insecten zijn, zijn de meeste bloempjes zelf bestuivend.

Vrucht Foto: Harry de Jong

Als de vruchten rijp zijn ontstaat er een witte haarvormige bol met vruchten, het nootje van +/- 1 centimeter lang. De wind zorgt voor de verspreiding. Als ze op een geschikte plek belanden ontkiemt het zaad en er ontstaan nieuwe planten. De plekken moeten opslag vrij zijn en wat kalk bevatten. Vaak zie je de planten in de bermen van wegen en paden staan.

Na de drooglegging van de Beemster, in de 17 eeuw, de Wieringermeer en de NO-polder zien we Klein hoefblad massaal verschijnen.

Na de bloei verschijnen de bladeren. Deze zijn rondachtig, paardenhoefachtig, getand en kunnen wel 20 centimeter in doorsnede zijn. In het begin zijn ze aan beiden kanten behaard. Al snel wordt de bovenzijde kaal. In de tweede helft van de zomer vergaan ze.

Vroeger en misschien nog wel werd deze plant gebruikt tegen hoest. Dit verklaart de wetenschappelijke naam: *Tussilago*, hoest verjagend, omdat de bladeren een verzachtende stof bevatten. *Farfara* meeldragend. Mogelijk door de beharing van de bladeren.

Het verspreidingsgebied van Klein hoefblad is in het noordelijk halfrond met Europa als centrum. Verder zijn er nog uitlopers naar Noord-Amerika en Azië.

Wytze Boersma, Januari 2026

Gebruikte informatie

- Weeda, E.J., Nederlandse oecologische Flora, deel 4, 1991
- Duistermaat, H(Leni), Heukels' Flora van Nederland, 24 druk, 2020
- H. Heukels, De flora van Nederland, deel III, 1910

De foto's 1, 2 en 3 zijn afkomstig van de website van Klaas Dijkstra: "Wilde planten in Nederland en België" Met licentie [cc by-sa 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/), zie de link: [http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Boswilg – Salix caprea

In het stedelijk gebied tref je deze wilg niet als straatboom aan. Hier en daar staat die wel in een plantsoen maar het meest vind je de boswilg om ruderaal plekken of tussen de tegels.

Deze wilg kan in het stedelijk gebied op allerlei drogere standplaatsen opslaan, de meeste andere soorten vragen meer vochtige omstandigheden.

Als je het onderstaande verhaal leest zou een actievere aanplant wenselijk zijn.

Korte beschrijving

Net als andere wilgen is de boswilg tweehuizig. Er zijn bomen met vrouwelijke bloemen en bomen met mannelijke bloemen. De boswilg is de vroegst bloeiende wilg, die al begin maart de eerste bloemen kan hebben.

In gemengde loofbossen kan de boswilg wel 10m hoog worden.

De bladen zijn lang (5-10 cm) en breed met een iets gedraaide of scheve kop.

In het begin is het een slanke boom maar die in de loop van de jaren een brede kroon krijgt (zie foto 1.).

De verspreiding geschiedt door de kleine witte pluisjes waaraan een zaadje zit. De zaadjes blijven maar een korte tijd kiemkrachtig.

Foto 1

De bloemen

De katjes zijn een verzameling van de echte bloemen.

De naar honing geurende mannelijke bloemen (foto 2) hebben elk twee meeldraden en aan de voet een nectarklier.

Foto 2

Tijdens de bloei, blijft de bloem groeien zodat deze voor de insecten makkelijk te bezoeken is.

Zo'n katje heeft wel 5 miljoen stuifmeelkorrels.

De vrouwelijke bloem (foto 3) heeft naast een stamper ook een nectarklier.

Voor de bestuiving zijn in hoofdzaak insecten nodig.

De rol van windbestuiving is nog onvoldoende bekend.

Voor de bestuiving moeten bijen van mannelijke bloemen naar vrouwelijke bloemen vliegen.

De meeste honingbijen bezoeken deze wilg met een duidelijke opdracht.

Ze moeten nectar verzamelen of stuifmeel. De bijen die alleen stuifmeel verzamelen (primaire pollenverzameling) bezoeken daarna de vrouwelijk wilgen niet. Dit geldt ook voor veel solitaire bijen. Bijen die komen voor de nectar krijgen bij bezoek aan de mannelijke bloemen ook stuifmeel op hun lijf (secundaire pollenverzameling). Bij bezoek aan een vrouwelijke bloem kan dit leiden tot bestuiving. Van hommels is bekend dat ze 's morgens eerst naar de geurende mannelijke wilgen vliegen en later op de dag naar de vrouwelijke exemplaren. Ook hier kan bestuiving plaatsvinden met stuifmeel dat achtergebleven is op de vacht. Gezien het aantal zaden blijkt het in de praktijk goed te werken.

Ecologische waarde

Uit het voorgaande blijkt wel dat deze wilg, vooral ook gezien het tijdstip van bloei, enorm belangrijk is voor bijen en hommels. Zeker 17 soorten solitaire bijen bezoeken de boswilg.

In de bloeiperiode komen er ook dagvlinders die hier overwinteren zoals de Citroenvlinder, Dagpauwoog en de Kleine vos die tegenwoordig helaas steeds zeldzamer wordt.

Ook zijn er steeds meer observaties van het bezoek van de Tjiftjaf, die nectar komt drinken. Dit was al bekend van deze soort in zuidelijke landen maar is nu ook in Nederland waargenomen.

Een zeer belangrijke functie is die van waardplant voor rupsen van verschillende soorten vlinders. In Duitsland komt men tot een lijst van 100 soorten waaronder de Grote weerschijnvlinder. Hierbij zijn ook soorten die een boom aardig kaal kunnen vreten.

Tip

Als je geen grote tuin hebt kun je ook een treurvorm van de boswilg (foto 4) aanplanten. In het voorjaar krijg je gegarandeerd veel bijenbezoek.

Van deze treurvorm worden twee typen gekweekt namelijk een mannelijke vorm (foto 4), die 'Kilmarmock' heet en de vrouwelijke vorm die 'Weeping Sally' heet en zelden in cultuur is.

Tekst en foto's Gerrit Haverkamp en Jan Zwienenberg, februari 2026

Foto 4

Algemene ledenvergadering 2026

Datum en tijd: **vrijdag 20 maart 2026 om 1330 uur (tot 16.00 uur)**

Locatie: NIVON-centrum (grote zaal) aan de Lodewijkstraat 1 te Hengelo

Vervoer kan geregeld worden voor diegene die niet met eigen vervoer kan komen. Hiervoor contact opnemen met Jan Zwienenberg (06 57186623) of Wytze Boersma (074 3762711).

Deze vergadering bestaat uit twee delen. In het eerste deel komen de reguliere jaarstukken aan de orde. In een tweede vergadering worden de nieuwe statuten besproken.

Daarna is er nog een presentatie van Laurens van Run

Ook zijn er **NATUURBOEKEN**. Uit de nalatenschap van B. Wanders en H. Ludwig hebben we natuurboeken gekregen. Liefhebbers mogen deze gratis meenemen.

1. Opening
2. Vaststelling agenda
3. Terugblik 2025
4. Verslag jaarvergadering 21 maart 2025 (Onder de Loep, pag. 11)
5. Ingekomen stukken en mededelingen
6. Jaarverslag 2025 van bestuur, excursiecommissie en werkgroepen (Onder de Loep, pag.13)
7. Financieel jaarverslag 2025 en Balans 31-12-2025 (Onder de Loep, pag. 17)
8. Verslag kascommissie
9. Samenstelling kascommissie 2026
10. Begroting 2026 en contributie 2026 (Onder de Loep, pag. 17)
11. Beleidsplan KNNV Hengelo – Oldenzaal 2026-2027 (Onder de Loep, pag. 16)
12. Vertegenwoordigende vergaderingen landelijk KNNV 2026
Op 7 februari 2026 is deze vergadering gehouden.
13. Rondvraag en sluiting

Pauze met drankje.

Vergadering bespreking nieuwe statuten

1. Opening
2. Bespreking en vaststellen procedure behandeling nieuwe statuten.
3. Belangrijkste verschillen ten opzichte van de huidige statuten.
4. Doornemen statuten per artikel
5. Sluiting

Toelichting procedure.

Geïnteresseerden kunnen de concept-statuten vinden op onze website via de onderstaande link:

<https://hengelo-oldenzaal.knnv.nl/wp-content/uploads/sites/47/2026/02/Conceptakte-statutenwijziging.pdf>

Of een exemplaar toegezonden krijgen door Wytze Boersma.

Op 20 maart worden de nieuwe statuten besproken. Omdat voor de goedkeuring het vereiste quorum niet aanwezig zal zijn, is een tweede vergadering nodig. Deze tweede vergadering zal gecombineerd worden met de excursie op

Hierna kan het bestuur naar de notaris. De nieuwe versie gaat dan ook naar de Kamer van Koophandel en komt op onze website.

In het najaar zal een concept huishoudelijk reglement worden opgesteld dat in de jaarvergadering van 2027 behandeld wordt.

Afsluiting met presentatie van Laurens van Run over orchideeën.

Verslag Algemene Ledenvergadering 21 maart 2025

De vergadering vond plaats in het NIVON-centrum te Hengelo. Er waren 7 leden aanwezig. Henk en Mieke van de Berg, Marti Rijken en Gerrit Haverkamp zijn afwezig met kennisgeving.

Opening

Voorzitter Wytze Boersma heet iedereen van harte welkom.

Vaststellen agenda

De agenda wordt niet gewijzigd.

Terugblik 2024

In 2024 is Henri Ludwig overleden en zeer recent Joop Bruggert. Zij worden in de vergadering herdacht.

Verslag vergadering 22 maart 2024

Het verslag wordt goedgekeurd met dank aan de secretaris.

Ingekomen stukken en mededelingen.

Het landelijk bestuur organiseert inspiratiedagen. Op 11 april is er een bijeenkomst met een afvaardiging van het landelijk bestuur gepland.

Jaarverslag van bestuur, excursiecommissie en werkgroepen.

Het verslag wordt doorgenomen.

Men ervaart zowel de pdf uitgave van Onder de Loep als de Nieuwsbrief positief. Ten opzichte van het verslagjaar zal het aantal excursies verminderd worden. De reden is dat er minder excursieleiders zijn. Graag versterking van leden en ideeën voor excursies.

Het verslag geeft een goed beeld van de activiteiten van onze vereniging. Dank aan allen die een bijdrage aan dit verslag hebben geleverd.

Financieel jaarverslag 2024 en Balans 31-12-2024 en verslag kascommissie.

Er is een positief resultaat. Een aantal posten wordt doorgenomen zoals de portokosten en de (niet gestegen) bankkosten.

De kascommissie bestaande uit Laurens van Run en Gerrit Haverkamp, heeft de stukken gecontroleerd en akkoord bevonden. De commissie stelt de vergadering voor het bestuur te dechargeren. De vergadering stemt hiermee in.

De voorzitter dankt de leden van de kascommissie.

Samenstelling kascommissie.

De nieuwe commissie bestaat uit Gerrit Haverkamp en Ruud Kuipers. Reserve-lid is Laurens van Run.

Begroting 2025 en contributie 2025.

Bij de contributie wordt de stijging van de afdracht naan het landelijk bestuur meegenomen. De vergadering gaat akkoord met de begroting en de contributiebedragen.

Wijziging statuten.

De directe aanleiding is de naamswijziging van de vereniging. Het bestuur heeft toestemming nodig van de vergadering voor het laten maken van nieuwe statuten, die in een aparte vergadering (of twee vergaderingen) later in dit jaar vastgesteld zullen worden. Het bestuur heeft al een lijstje met gewenste wijzigingen opgesteld (zie Nieuwsbrief 2025-03).

Een belangrijke is de wijziging van de naam van onze vereniging namelijk niet meer Hengelo-Oldenzaal maar Hengelo en omgeving (Hengelo e.o.).

De verschillende onderdelen uit de Nieuwsbrief worden doorgenomen. Er wordt vanuit gegaan dat de notaris de wettelijke bepalingen zal opnemen. Er is al contact geweest met de notaris van Damsté te Enschede.

Wijzigingen/aanvullingen ten opzichte van de Nieuwsbrief:

- Bij registergoederen wordt tenminste vervangen door ten hoogste.
- In de huidige statuten staat een vereist quotum voor het nemen van besluiten. Moet dit nog?
- Moeten uitnodigingen voor vergaderingen altijd schriftelijk (brief) of is digitaal ook geldig?

De vergadering geeft het bestuur toestemming om nieuwe statuten te laten opstellen.

Vertegenwoordigende Vergaderingen (VV) in 2025.

De voorzitter geeft in kort weer wat er in januari is besloten. Voor de geplande vergadering van de tweede VV in het najaar wordt nog geen afgevaardigde aangewezen.

Beleidsplan 2025 en 2026.

De inhoud is akkoord. Besloten wordt dat het een beleidsplan voor 2025 is. Hiermee sluit het beter aan op de bepalingen rond de ANBI.

Een andere mogelijkheid voor de toekomst is het opstellen van een meerjarig beleidsplan, op basis waarvan jaarlijks een werkplan wordt gemaakt.

Het bestuur gaat zich hierover beraden.

Rondvraag en sluiting.

Er zijn geen vragen.

De voorzitter dankt iedereen voor de inbreng en aanwezigheid.

Na de pauze vertoont Harry de Jong een presentatie over de Natuur in Twente en wel het voorjaar en de zomer.

Excursie Oele 17 februari 2024

Algemeen

In dit verslag staat een overzicht van de activiteiten van het bestuur, werkgroepen en leden.

Bestuurssamenstelling

Samenstelling per 31-12-2025.

Wytze Boersma	-voorzitter
Jan Zwienenberg	-secretaris
Marti Rijken	-penningmeester en ledenadministratie
Bert Oude Egbrink	-natuurhistorisch secretaris
Harry de Jong	-lid, eindredactie Onder de Loep en website

I De afdeling

Bestuursactiviteiten

Het bestuur heeft in 2025 acht maal vergaderd. Daarnaast was er veel telefonisch contact en via WhatsApp.

Externe vertegenwoordiging:

- VV KNNV en Beleidsraad : Wytze Boersma
- Groene Tafel gemeente Hengelo: Gerrit Haverkamp en Jan Zwienenberg
- Begeleidingsgroep Groen Ambitieplan Borne: Gerrit Haverkamp

Ledenvergadering 2025

De jaarvergadering was op vrijdag 21 maart 2025 in het NIVON-Centrum.

Ledenaantal

Het ledenbestand is stabiel, maar wel zorgelijk laag. We hebben van twee leden afscheid moeten nemen en hebben één nieuw lid verwelkomd en nog een per 1-1-2026. Deelname aan de vereniging wordt steeds meer een individuele keuze, wat te zien is in de gestage afname van het aantal gezinsleden, van 20 in 2017 tot 8 nu.

Ledenblad Onder de Loep, Website en Nieuwsbrief

De website is aangepast aan het nieuwe landelijke format. Op de website staan naast het actuele activiteiten aanbod ook achtergrondinformatie en publicaties van onze afdeling.

Onder de Loep is ook dit jaar weer vier maal verschenen. Nieuw is een overzicht van de activiteiten van onze groene partners

De Nieuwsbrief is drie maal verschenen. Hierin kan ingespeeld worden op de actualiteit.

Financiën

Het financiële jaar 2025 hebben we afgesloten met een toename van het verenigingsvermogen van ruim 1100 euro, dat vooral te danken is aan een legaat van 1000 euro van dhr. Wanders. Afgezien van deze gulle gift hebben we een nog licht positief kasresultaat. De normaliter belangrijkste inkomstenbron is de contributie. Van twee leden konden we de contributie niet innen en die zijn daarom geroyeerd per 1-1-2026. De belangrijkste kostenpost is zoals gebruikelijk de afdracht aan de landelijke KNNV. Daarnaast zijn de bankkosten en de kosten voor het drukken en verzenden van Onder de Loep de belangrijkste kostenposten. De reservering voor de afronding van de bomenprojecten hebben we nog niet hoeven aan te spreken en die zijn dan ook doorgeschoven naar 2026. De begroting voor 2026 laat een licht negatief resultaat zien, wat we ons gezien de huidige vermogenspositie kunnen veroorloven.

II Relaties

a. Samenwerking met KNNV-afdelingen

Er wordt informatie uitgewisseld over de activiteiten van de verschillende afdelingen. Er is nog geen structureel overleg.

b. Samenwerking met IVN Hengelo

Eind 2025 is er een overleg geweest tussen beide besturen. Afgesproken is in 2026 te gaan bespreken op welke punten meer samengewerkt kan worden.

c. Overleg met gemeenten

In Hengelo is er een regelmatig en goed overleg met medewerkers van gemeente en Gildebor. In Borne is er een goed contact in verband met het opstellen van het Groen Ambitieplan.

III Excursiecommissie

Overzicht excursies 2025

Datum	Gebied		
15 februari	Hof Espelo	Frisse neuzen	5
16 maart	Middelveen/Overtoom	Weidevogels	5
6 april	Hazelbekke	Beekdalen	8
27 april	Bentheimerwald	Voorjaarsflora	9
1 juni	Arboretum Poortbulten	Orchideeën	11
29 juni	Boetelerveld	Natte en droge heide	niet doorgedaan
19 juli	Hakenberg	Landgoederen	7
10 augustus	Besthemerberg	Heide en vennen	niet doorgedaan
31 augustus	Demmersblok	Natuurontwikkeling	13
14 september	Weusthagpark	Ontstaan en belang	6
11 oktober	Holthuis	Paddenstoelen	7
25 oktober	Arboretum Poortbulten	Slotexcursie	6

Totaal zijn er in het jaar 2025 twaalf excursies georganiseerd. Door vertrek van Harry de Jong uit de excursie commissie en doordat er tot nu toe geen opvolger gevonden is, is besloten het aantal excursies dit jaar wat kleiner te maken. De excursie naar het Boetelerveld en de Besthemerberg zijn door erg hoge temperaturen resp. gebrek aan belangstelling niet doorgedaan. Bij de excursies wisselde het aantal deelnemers sterk namelijk van 5 tot 13. Het gemiddeld aantal deelnemers aan de excursies lag dit jaar weer tussen de 7 en 8 deelnemers. Er is dit jaar geen publieksexcursie georganiseerd doordat de aankondiging van deze excursie in de Tubantia en de weekkranten moeilijk te realiseren is. De leden van de excursiecommissie in 2025 waren Wytze Boersma, Gerrit Haverkamp en Bert Oude Egbrink (natuurhistorisch secretaris). Door ziekte heeft Gerrit Haverkamp dit jaar helaas geen excursies kunnen begeleiden. Jan Zwienenberg en Marti Rijken hebben dit jaar ook een excursie voor hun rekening genomen.

Contactpersoon: Bert Oude Egbrink

IV Werkgroepen

a.Jaarverslag 2025 Paddenstoelenwerkgroep Twente (KNNV-NMV)

In 2025 kon een groot deel van de geplande inventarisaties worden gehouden. We zijn 12 keer op pad geweest, van 30 juli t/m 12 nov doorgaans wekelijks op woensdag (m.u.v.. 6 aug –verhinderd – en 13 en 27 aug – te heet- en 24 sep – verhinderd-). We waren met 2 tot 8 personen (gemiddeld 5,7), inclusief af en toe een gast. Bezocht zijn: Buurserzand, Boerskotten, 't Stroot, Twickel (Grote Looweg), Hulsbeek, Twickel (Asbroek), Lankheet, Lutterzand, Tichelweg, Arboretum Poortbulten, Witteveen, Twickel. Het aantal waargenomen soorten, varieerde van 19 tot 106 met een gemiddelde van **65**, vergelijkbaar met 2024. De omvang van de werkgroep was uiteindelijk 9 leden.

Enkele bijzonderheden:

- 3 sep, 't Stroot: Zalmkleurige poria, [Junghuhnia nitida](#), geen eerdere melding uit Twente.
- 1 okt, Twickel/Asbroek: Knolletjesplooivlies, [Leucogyrophana mollusca](#), slechts 2 eerdere meldingen in Twente.
- 15 okt, Lutterzand Bruine schijntrechterzwam, [Pseudoclitocybe cyathiformis](#), slechts 2 eerdere meldingen in Twente.
- 22 okt, Tichelweg: Amandelrussula, [Russula grata](#), meteen herkenbaar aan de geur.
- 29 okt, Arboretum: Donzige beurszwam, [Volvariella hypopithys](#), slechts 3 eerdere meldingen uit Twente.

De jaarlijkse excursie voor de KNNV is op zaterdag 11 oktober gehouden (7 deelnemers) op 't Holthuis; er zijn 58 soorten genoteerd.

Ook tijdens 4 andere KNNV-excursies zijn door mij paddenstoelen genoteerd: 25, 1, 8 resp. 8 soorten, weinig, maar het betreft dan ook meestal excursies in 't voorjaar en zomer.

Verder deden Laurens van Run, Martin Hoek en Marina Pruyzers mee aan de maandelijkse microscopie-studieavonden op Hof Espelo, onder auspiciën van NMV georganiseerd en begeleid door Marian Jagers.

Knolletjesplooivlies, [Leucogyrophana mollusca](#) (Foto Martin Hoek)

Laurens van Run, 24 januari 2026

b. Plantenwerkgroep

Op individuele basis zijn er inventarisaties uitgevoerd. De waarnemingen tijdens excursies zijn doorgegeven aan de betreffende organisaties.

V Cursussen en lezingen

Voor NIVON Hengelo zijn door leden van onze afdeling lezingen verzorgd.

VI Bomenwandelingen en wandelboekjes

In het kader van de landelijke monumentendag zijn er twee goed bezochte wandelingen geweest op de Algemene Begraafplaats aan de Oldenzaalsestraat. Door J. Zwienenberg is de geschiedenis van deze begraafplaats onderzocht.

Het plan is in 2026 een nieuwe bomenwandeling voor deze begraafplaats te maken.

Met de gemeente is er regelmatig overleg geweest over de bomen rond de Tuindorpvijver. De besluitvorming is eind 2025 bijna afgerond zodat in 2026 met de aanpassingen gestart kan worden. Van dit proces is een apart verslag gemaakt.

Omdat de werkzaamheden meerdere jaren gaan duren, zal er geen wandelboekje gemaakt worden.

Onderzocht zal worden of er een wandeling op basis van een app kan komen.

Het bomenbestand van de Oude Algemene Begraafplaats aan de Bornsestraat is onderzocht door G. Haverkamp en J. Zwienenberg. De wijzigingen zijn doorgegeven aan de gemeente.

VII Stadsarboretum Klein Driene

De lopende werkzaamheden zijn verricht en er is in het voorjaar een excursie verzorgd.

Woord van Dank!

Er is ook in dit verslagjaar veel werk verricht. Wij willen als bestuur alle betrokkenen hiervoor van harte bedanken.

Hengelo, februari 2026

Inleiding

Dit beleidsplan geeft een overzicht van de activiteiten van KNNV Hengelo-Oldenzaal. Over de voortgang wordt door het bestuur gerapporteerd in Onder de Loep en de Nieuwsbrief.

De realisatie van deze activiteiten en plannen is in belangrijke mate afhankelijk van de inzet van de leden.

KNNV Hengelo-Oldenzaal 110 jaar

De landelijke KNNV bestaat in 2026 al weer 125 jaar en onze afdeling 110 jaar. Hier zal op een bescheiden wijze aandacht aan besteed worden.

Samenwerking met KNNV-afdelingen, IVN en andere organisaties.

De samenwerking met de KNNV-afdelingen beperkt zich op dit moment tot publiceren van elkaars activiteiten.

Met IVN-Hengelo heeft in 2025 een eerste gesprek plaatsgevonden over mogelijke gezamenlijke activiteiten. Deze gesprekken zullen in 2026 voortgezet worden.

Met de Stichting Twickel is er periodiek contact over het uitvoeren van natuuronderzoek.

Samenwerking met gemeenten

Er zijn goede contacten met de gemeenten Borne, Hengelo en Hof van Twente. Borne maakt een Groen Ambitieplan en werkt aan ecologisch maaibeheer. We zijn hierbij betrokken.

In Hengelo zijn we lid van de Groene Tafel. Daarnaast zijn periodieke contacten met verschillende medewerkers van de gemeente en Gildebor.

Statuten en huishoudelijk reglement

Het voornemen is om in 2026 nieuwe statuten te hebben waarna ook de naam van de afdeling verandert wordt in KNNV Hengelo en omstreken.

Het nieuwe huishoudelijk reglement moet in het voorjaar 2027 vastgesteld worden.

Publiciteit, communicatie en ledenwerving

Onder de Loep wordt nu al bijna volledig verspreid als pdf. De foto's komen daarin veel beter tot hun recht. De Nieuwsbrief vervult een aanvullende rol onder andere door het publiceren van activiteiten van groene partners. De samenwerking op dit gebied komt langzaam op gang.

Activiteiten

- **Excursieprogramma**

Door vacatures in de excursiecommissie moest de frequentie van excursies teruggebracht worden.

- **Week van de biodiversiteit**

De week van de biodiversiteit is in 2026 van 15 tot en met 25 mei.

- **Korte cursussen**

Er zijn gesprekken gaande over een cursus over (honing-)bijen en de relatie met bloemen.

- **Natuur- en boomwandelingen, wandelboekjes en lezingen**

Het thema van deze activiteiten is met namen het groen en groene erfgoed in de stedelijke omgeving. Zowel voor de lezingen als ook excursies is veel belangstelling.

Naar aanleiding van de activiteiten rond de bomen langs de Tuindorpvijver is besloten om de wandelboekjes te gaan vervangen door een app. Dit zal in nauw overleg met IVN en gemeente in 2026 van start moeten gaan. Dit betekent ook dat nieuwe geplande wandelingen ook zullen verschijnen in de vorm van een app.

Verder worden er lezingen verzorgd over de ecologische waarde van bomen en struiken.

Jaarlijks verzorgt onze afdeling een of twee lezingen voor het NIVON.

- **Stadsarboretum Klein Driene**

Dit project blijft jaarlijks aandacht eisen.

Financieel Jaarverslag 2025 en begroting 2026

	WERKELIJK	BEGROOT	BEGROOT	
BATEN	2025	2025	2026	
Contributie	2.095,00	2.175,00	2.100,00	
Excursieleden	0,00	0,00	0,00	
Rente	44,56	10,00	40,00	
Giften	1.134,00	100,00	100,00	
Lezingen/cursussen	25,00	50,00	50,00	
Borden en boekje Klein Driene	0,00	0,00	0,00	
Boekje Tuindorp	0,00	0,00	0,00	
Uit reserves	0,00	1.000,00	1.000,00	
TOTAAL	3.298,56	3.335,00	3.290,00	
LASTEN	WERKELIJK	BEGROOT	BEGROOT	
	2025	2025	2026	
Afdracht Hoofdbestuur	1.427,50	1.400,00	1.500,00	
Abonnement/Lidmaatschap	0,00	0,00	0,00	
Onder de Loep-drukkosten	215,39	220,00	220,00	
Onder de Loep-verzendkosten	226,44	220,00	230,00	
Vergaderingen/Excursies	52,55	50,00	50,00	
Aanpassing statuten	0,00	0,00	250,00	
Administratiekosten	64,50	60,00	70,00	
Bankkosten	204,11	220,00	220,00	
Reiskosten	0,00	0,00	0,00	
Reservering bomenboekjes/borden	0,00	250,00	250,00	
Reservering Tuindorp	0,00	750,00	750,00	
<i>Resultaat</i>	<i>1.108,07</i>	<i>165,00</i>	<i>-250,00</i>	
TOTAAL	3.298,56	3.335,00	3.290,00	
	LEDEN	CONTRIBUTIE (Euro)		
	Aantal	JAAR	JAAR	
	01-01-26	2024	2025	
Lidmaatschap	51	39,50	40,00	
Lidmaatschap, huisgenoten	8	14,00	15,00	
	LEDEN	AFDRACHT (Euro)		
Lidmaatschap	51	25,50	26,50	
Lidmaatschap, huisgenoten	8	9,25	9,50	
Balans per 31 december 2024				
Bank, rekening courant	694,17	Algemene reserve		2.686,36
Bank, spaarrekening	2.992,19	Reservering bomenboekje/borden		250,00
		Reservering Tuindorp		750,00
Totaal	3.686,36	Totaal		3.686,36
Balans per 31 december 2025				
Bank, rekening courant	794,43	Algemene reserve		3.794,43
Bank, spaarrekening	4.000,00	Reservering bomenboekje/borden		250,00
		Reservering Tuindorp		750,00
Totaal	4.794,43	Totaal		4.794,43

Canon van Hengelo

In het Kulturhus Hasselo hangen 50 posters met daarop de Canon van Hengelo. Over onderdelen van deze Canon worden een aantal lezingen verzorgt. Ondergetekende verzorgt op **5 maart** (aanvang 19.30 uur) een lezing over Groen Erfgoed. Kaarten kunnen gereserveerd worden via de website van het Kulturhus. Hieronder de hoofdlijnen van de inhoud van de lezing van ongeveer een uur.

Groen van Toen: Nu en in de Toekomst

Groen erfgoed is ooit door mensen aangelegd en onderhouden zodat we het nu nog bezitten en beleven. Dit groen heeft een historische grondslag. We kunnen deze historie goed bekijken met behulp van bomen.

Mensen hebben bomen nooit zomaar aangeplant. Bomen hadden een duidelijke functie en zeker op het platteland (de vroegere Hasseler es) moesten ze nut hebben. Op landgoederen en in de stad kwamen de sierbomen, die natuurlijk ook hun nut hadden.

Bij de aanleg van de wijk Hasseler es is voor bewust gekozen om zoveel mogelijk van het historische groen te sparen.

In de lezing op 5 maart worden concrete voorbeelden genoemd zowel uit de Hasseler es als andere plekken in Hengelo.

Tevens wordt er ingegaan op huidige functie van groen in de stedelijke omgeving waaraan groen erfgoed een bijdrage levert.

Jan Zwienenberg, februari 2026

Kennismaken met mossen en korstmossen

Sinds vorig jaar komt een groep liefhebbers maandelijks bij elkaar in het Naturhus te Almelo (Hagenborgh 4).

Er zijn deskundigen aanwezig die je helpen met determineren. Ook zijn er microscopen.

Regelmatig wordt er een korte inleiding gegeven over een onderdeel van de mossen- of korstmossenflora.

De bijeenkomst is op een woensdagavond van 19.30 – 22.00 uur en de data zijn 18 maart, 15 april en 20 maart.

Informatie bij ondergetekende.

Informatie over mossen en korstmossen is ook te vinden op de site van de BLWG (Mossen en korstmossenwerkgroep Nederland).

Voor mensen die graag iets meer willen weten kan ik onderstaand boek aanbevelen dat recent is verschenen. Het geeft goede basisinformatie en is voorzien van prachtige foto's.

Jan Zwienenberg

Activiteiten Groene Verenigingen

In dit schema staan activiteiten van diverse organisaties uit Hengelo en de KNNV-afdelingen uit de regio.

Datum	Activiteit	Informatie
Maart		
di. 3 mrt	Natuuravond - Insectenavond	KNNV Enschede
za. 7 mrt	Excursie vroege voorjaarflora naar De Viermarken	KNNV Enschede
ma. 9 mrt	Lezing: Hoe leven met water door Marc Siepman	NIVON Hengelo
zo. 15 mrt	Excursie Altena-Asbroek (voorjaarsflora	KNNV Hengelo-Oldenzaal
wo. 18 mrt.	Natuurwerkavond	KNNV Twenthe
za. 21 mrt	Excursie Engberdijksvenen Heikikker	KNNV Enschede
za. 21 mrt	Lezing over pluktuinen	Groei en Bloei Hengelo
April		
za. 4 april	Excursie Samernrot - Voorjaarsflora	KNNV Enschede
za. 11 april	Excursie Poelen De Viermaten	KNNV Enschede
zo. 12 april	Excursie Boerskotten	KNNV Hengelo-Oldenzaal
wo. 15 april	Natuurwerkavond	KNNV Twenthe
zo. 26 april	Excursie Samernrot - voorjaarsflora	KNNV Hengelo-Oldenzaal
Mei		
di. 5 mei	Lezing: Over uilen gesproken	KNNV Enschede
do. 7 mei	Lezing: Duurzame landbouw	KNNV Twenthe/IVN Almelo
za. 16 mei	Excursie Ottershagen	KNNV Hengelo-Oldenzaal
wo. 20 mei	Natuurwerkavond	KNNV Twenthe

Voor meer informatie over deze activiteiten wordt verwezen naar de website van de onderstaande organisaties.

Organisaties:

- IVN Hengelo: <https://www.ivnhengelo.nl>
- Nivon Hengelo: <https://hengelo.nivon.nl>
- Stichting Natuur- en MilieuRaad Hengelo en Omgeving: <https://www.nmr-hengelo.nl>
- Groei en Bloei Hengelo: <https://hengelo.groei.nl>
- Bijenteeltvereniging Hengelo: <https://bijenteeltvereniginghengelo.nl>
- Natuurhus Almelo: www.natuurhusalmelo.nl
- KNNV Enschede: <https://enschede.knnv.nl>
- KNNV Twenthe, Almelo: <https://twenthe.knnv.nl>
- KNNV Vriezenveen: <https://vriezenveen.knnv.nl>
- KNNV Hengelo-Oldenzaal: <https://hengelo-oldenzaal.knnv.nl>

Agenda 2026

Excursies	
Datum	Locatie
Zondag 18 januari	Weusthag
Zaterdag 14 februari	Frisse neuzen wandeling Lutterzand
Zondag 15 maart	Altena & Asbroek
Zondag 26 april	Samerrot, Duitsland
Zaterdag 16 mei	Ottershagen
Zondag 05 april	Boerskotten
Zaterdag 06 juni	Lonnerkermeer/Hartjesbos

Zie de website voor de laatste en meer informatie: hengelo-oldenzaal.knnv.nl